

Nie zawiedliśmy się na naszym ulubionym ministrze finansów. Po deklaracji Premiera o uelastycznieniu wskaźników zadłużenia samorządów, pojawiła się szczegółowa propozycja resortu finansów. Kto spodziewał się zmian daleko idących pozwalających odetchnąć gminom, powiatom i województwom, ten się srodze zawiedzie.

Żelazna ręka ministra Rostowskiego nie utraciła swojej mocy (zbieżność określenia z Żelazną Damą z Londynu, jest przypadkowa!)

Samorzady otrzymują więc ofertę symboliczną, dalece niewystarczającą dla włączenia się skutecznie w proces prowadzenia kuracji gospodarczej państwa. Do wykonania symbolicznej „ucieczki do przodu” przejawiającej się przede wszystkim realizacją jak największej liczby projektów infrastrukturalnych.

Inwestycje publiczne byłyby zbawieniem dla gospodarki

Podepnę się autorytetem jednego z najbardziej znamienitych ekonomistów ostatnich stuleci, Johna Maynarda Keynesa, który podkreślał, że w dobie kryzysu skuteczną metodą na jego opanowanie jest właśnie podwyższanie inwestycyjnych wydatków publicznych.

Państwo stosując te środki stara się wpłynąć na przebieg koniunktury gospodarczej. Występuje w roli przedsiębiorcy, prowadząc roboty publiczne o charakterze inwestycji społecznie użytecznych, np. budowa dróg, mostów, kolei itd. Keynes posuwał się jeszcze dalej, twierdząc, że inwestycje publiczne mogą nawet mieć charakter społecznie nieużyteczny, a i tak w okresie kryzysu gospodarczego nie będą one stratą. Uruchamiają bowiem środki, które bez nich byłyby niewykorzystane i powodują zwiększenie zatrudnienia.

Nie namawiam rzecz jasna do stosowania tej teorii w wersji skrajnej (prac publicznych polegających na kopaniu dołów i następnie ich zasypywaniu!), ale wiele krajów zweryfikowało pozytywnie teorie Keynesa, uzyskując pobudzenie gospodarki. Tego typu interwencjonizm pozwolił na podtrzymanie siły nabywczej, pobudzenie konsumpcji, wzrostu dochodów i spożycia.

Samorzady nie zdecydują się na realizację wielu projektów

Przedstawiona samorządom propozycja zmian w ustawie o finansach publicznych nie pozwoli samorządom na dokonanie inwestycyjnego zrywu, na skalę taką jak np. w latach 2010–2011.

Korekta przepisów jest bowiem bardzo płytka.

Ministerstwo Finansów zaproponowało bowiem rozszerzenie zwolnienia z reguły określającej indywidualny poziom deficytu:

- odsetek od kredytów i pożyczek oraz odsetek i dyskonta od papierów wartościowych – zaciągniętych lub wyemitowanych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków unijnych i bezzwrotnych środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA,
- wykupów papierów wartościowych, spłat rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi odsetkami i

dyskontem, zaciągniętych w związku z umową zawartą na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60 proc. ze środków wymienionych w poprzednim punkcie – w części odpowiadającej wydatkom na wkład krajowy – o ile wydatki te wynikają z umowy o dofinansowanie zawartej po dniu 1 stycznia 2013 roku lub zostały poniesione po dniu 1 stycznia 2013 roku.

Jednocześnie zostały zaproponowane procedury na wypadek braku możliwości uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego ze względu na naruszenie relacji długu do nadwyżki operacyjnej. W takim przypadku kolegium regionalnej izby obrachunkowej będzie wzywało jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania programu postępowania naprawczego na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych. Program postępowania naprawczego ma zawierać w szczególności:

1. analizę stanu finansów jednostki samorządu terytorialnego, w tym określenie przyczyn zagrożenia niewykonania ustawowych zadań;
2. plan przedsięwzięć naprawczych, wraz z harmonogramem ich wprowadzania;
3. przewidywane efekty finansowe poszczególnych przedsięwzięć naprawczych, wraz z określeniem sposobu ich obliczania.

W okresie realizacji programu naprawczego jednostka samorządu terytorialnego nie będzie mogła:

1. podejmować nowych inwestycji finansowanych kredytem, pożyczką lub emisją papierów wartościowych;
2. udzielać pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego;
3. udzielać poręczeń, gwarancji i pożyczek;
4. ponosić wydatków na promocję jednostki;
5. tworzyć funduszu sołectkiego,

a także ograniczy realizację zadań innych niż obligatoryjne, finansowanych ze środków własnych.

Program naprawczy będzie przedkładany regionalnej izbie obrachunkowej do zaopiniowania. Pozytywne zaopiniowanie programu naprawczego umożliwi uchwalenie wieloletniej prognozy finansowej i budżetu naruszającego relację poziomu długu do nadwyżki operacyjnej.

Propozycje ministra finansów będą przedmiotem prac Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Może uda się jeszcze przekonać stronę rządową do rozszerzenia pakietu udogodnień dla samorządów?

Marek Wójcik